

ALINA ZAJADACZ

*TURYSTYKA OSÓB NIESŁYSZĄCYCH –
UJĘCIE GEOGRAFICZNE*

BOGUCKI WYDAWNICTWO NAUKOWE
POZNAŃ 2012
ss. 370

Recenzowana książka podejmuje ważną i aktualną problematykę realizowania aktywności turystycznej przez osoby niepełnosprawne. Szczególnym segmentem tej części rynku turystycznego są osoby niesłyszące, wymagające specjalnego przygotowania przestrzeni i sposobu obsługi turystycznej. Praca jest jednym z nielicznych (jeśli nie jedynym) opracowań na polskim rynku wydawniczym, które – oprócz omówienia zjawiska – wskazują kierunek działań prowadzących do zwiększania stopnia uczestnictwa w turystyce grupy osób niesłyszących, dotychczas często wykluczanych z tego rodzaju aktywności.

Jest to opracowanie w znacznej części przeglądowe, pokazujące dotychczasowe (polskie i zagraniczne) osiągnięcia naukowe zarówno teoretyczne, jak i empiryczne w zakresie teorii turystyki, turystyki osób niepełnosprawnych oraz w najmniejszym wymiarze turystyki osób niesłyszących. Ostatnie ze wspomnianych zagadnień jest stosunkowo słabo rozpoznane w literaturze naukowej z zakresu turystyki, a tym bardziej w aspekcie geograficznym (przestrzennym), dlatego publikacja w znacznym stopniu wypełnia wyrażoną lukę występującą w tym zakresie w turystycznej literaturze geograficznej. Liczne cytowania aktualnej polskiej i zagranicznej literatury naukowej pozwalają stwierdzić, że autorka doskonale zna problematykę badawczą poruszaną w pracy.

Poszczególne części pracy (rozdziały) wyraźnie wskazują na przyjętą drogę postępowania badawczego (od ogółu do szczegółu) podkreślając relacje i zależności między takimi pojęciami, jak turystyka → turystyka osób niepełnosprawnych → turystyka osób niesły-

szących. W rozdziale 2 autorka w syntetyczny sposób wskazuje na geograficzne aspekty turystyki i niepełnosprawności, traktując omawiane zagadnienia jako punkt wyjścia do rozważań o charakterze szczegółowym.

Wyniki analiz materiału empirycznego poprzedzone zostały przedstawieniem uwarunkowań turystyki osób niesłyszących (rozdział 3) oraz czynników wspierających i ograniczających podejmowanie aktywności turystycznej przez osoby niesłyszące (rozdział 4). Są to zagadnienia niezwykle ważne, bowiem pozwalają czytelnikowi zrozumieć istotę zachowań osób niepełnosprawnych (w tym głównie niesłyszących) w przestrzeni.

Szczegółowe, będące konsekwencją badań empirycznych, analizy aktywności turystycznej osób niesłyszących (rozdział 6) pokazane zostały na tle aktywności Polaków w ogóle. W tej części opracowania autorka zaprezentowała zachowania turystyczne osób niepełnosprawnych w podziale na aktywności krótkookresowe (turystyka weekendowa i świąteczna) oraz średnio i długookresowe (turystyka urlopowa i wakacyjna), a także nastawienie osób niesłyszących na integrację społeczną w czasie wolnym. W rozdziale tym przedstawiony został też rozkład przestrzenny analizowanych podróży respondentów słyszących oraz niesłyszących (m.in. najdalsza podróż turystyczna, podróż marzeń).

Konkluzją publikacji jest stwierdzenie, iż osoby niesłyszące, pomimo to że mają podobne potrzeby w zakresie turystyki jak osoby słyszące, wymagają swoistego przystosowania przestrzeni geograficznej

(turystycznej), aby móc postrzegać niektóre z jej elementów (np. informacje w języku migowym). Wnioskiem jest także potwierdzenie tendencji spędzania wolnego czasu przez osoby niesłyszące w swoim środowisku oraz niskiego poziomu integracji społecznej z osobami sprawnymi (słyszącymi) lub innymi grupami niepełnosprawnych.

Niewątpliwie największym osiągnięciem teoretycznym zawartym w książce jest opracowanie i charakterystyka modelu działań stymulujących rozwój turystyki osób niesłyszących. Jednym z jego najważniejszych elementów jest wskazanie składowych systemu działań ukierunkowanych na większe przystosowanie oferty turystycznej dla turystów niesłyszących. Konsekwencją tych rozważań jest także zaproponowany model struktury bazy danych w Systemie Informacji Turystycznej dostosowany do potrzeb użytkowników języka migowego, którego celem jest lepsze przygotowanie przestrzeni (geograficznej, turystycznej) do „konsumpcji” przez osoby niesłyszące.

Niewątpliwie zaletą recenzowanej książki Aliny Zajadacz zatytułowanej *Turystyka osób niesłyszących – ujęcie geograficzne* jest jej aktualność zarówno ze względu na tematykę ogólną, jak i zawarte informacje o charakterze faktograficznym. Autorka w sposób syntetyczny i czytelny przedstawiła najważniejsze zagadnienia, koncentrując się głównie na turystyce osób niepełnosprawnych, a w szczególności na turystyce osób niesłyszących. Jest to problematyka niezwykle ważna w dobie realizacji powszechnego prawa dostępu do turystyki. Modelowe ujęcia kluczowych zagadnień sprawiają, że praca ma nie tylko oryginalny, ale także w dużej mierze uniwersalny charakter. Może stanowić podstawę do dyskusji oraz porównań z badaniami innymi prowadzonymi w Polsce, ale także poza granicami kraju.

Bogdan Włodarczyk

Uniwersytet Łódzki
Instytut Geografii Miast i Turyzmu